

Protokół nr 38/22
z posiedzenia
Komisji Spraw Społecznych
Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle
w dniu 17 stycznia 2022 r.

Ad 1.

Otwarcie posiedzenia i stwierdzenie prawomocności obrad.

Otwarcia posiedzenia (o godz. 16:00), stwierdzenia prawomocności obrad i powitania członków komisji, zastępcę Prezydenta Miasta ds. oświatowych o społeczno-gospodarczych kierowników oraz zaproszonych gości dokonała przewodnicząca komisji Spraw Społecznych Ewa Odulińska. Obrady rozpoczęto 17 stycznia 2022 o godz. 16:00, a zakończono o godz. 17:43 tego samego dnia. Na statutową liczbę 8 radnych w chwili rozpoczęcia obrad obecnych było 7 członków komisji (obecność członków komisji, radni potwierdzili obecność poprzez potwierdzenie kworum za pomocą systemu eSesja, oraz logowanie przez system Microsoft Teams). Przewodnicząca poinformowała, że obrady komisji są prawomocne. Komisja była przeprowadzona w trybie określonym w art. 15zzx ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U.2020.0.1842 z późn. zm), za pośrednictwem systemu wideokonferencyjnego Microsoft Teams (w tym w siedzibie Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle przy ul. Grzegorza Piramowicza 32 w sali konferencyjnej nr 229). Obrady odbywały się za pomocą za pośrednictwem systemu wideokonferencyjnego Microsoft Teams oraz systemu eSesja.

W posiedzeniu za pośrednictwem systemu wideokonferencyjnego Microsoft Teams oraz eSesja uczestniczyło 8 członków komisji :

W posiedzeniu wzięło udział 8 członków.

Obecni:

1. Hanna Białas
2. Grażyna Filipowicz
3. Elżbieta Kozakiewicz
4. Małgorzata Lipczyńska
5. Halina Mińczuk
6. Ewa Odulińska
7. Marek Piasecki
8. Sławomir Wołkowiecki

Ponadto w posiedzeniu za pośrednictwem systemu wideokonferencyjnego Microsoft Teams uczestniczyli:

1. Wojciech Jagiełło, zastępca prezydenta miasta Kędzierzyn-Koźle;
2. Joanna Mazurkiewicz, radca prawny;
3. Agata Morkis, dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie Koźlu;
4. Agnieszka Stein, zastępca kierownika Wydziału Polityki Mieszkaniowej Spraw Socjalnych i Zdrowia w Kędzierzynie Koźlu;
5. Sylwester Kocot Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
6. Janusz Sierosławski, Pracownia Badań i Inicjatyw Społecznych z Warszawy;
7. Aleksy Ptaszyński, komendant Straży Miejskiej.

Ad 2.

Wnioski do porządku obrad.

1. Otwarcie posiedzenia i stwierdzenie prawomocności obrad.
2. Wnioski do porządku obrad.
3. Przyjęcie protokołu nr 37 z dnia 8 grudnia 2021 r.
4. Informacja dotycząca opieki nad osobami bezdomnymi w okresie zimowym - temat wynika z planu pracy.
5. Opinia komisji do wniosku złożonego przez najemcę lokalu w sprawie zmiany rodzaju najmu lokalu przeznaczonego do najmu socjalnego na lokal wynajmowany na czas nieoznaczony (PMS.7142.5.5.2021).
6. Raport z badań ankietowych dot. szacowania liczby problemowych użytkowników narkotyków na terenie Kędzierzyna-Koźła oraz używania substancji psychoaktywnych przez młodzież w wieku 14-17 lat z terenu Kędzierzyna-Koźła (ESPAD) – przedstawia Pracownia Badań i Inicjatyw Społecznych.
7. Sprawy bieżące i wolne wnioski.
8. Zakończenie obrad.

Nie zgłoszono wniosków do porządku obrad.

Ad 3.

Przyjęcie protokołu nr 37 z dnia 8 grudnia 2021 r.

Przewodnicząca komisji Spraw Społecznych Ewa Odulińska poinformowała, że protokół został zamieszczony na portalu eSesja, radni nie zgłoszili uwag do protokołu nr 37, zapytała czy ktoś obecnie wnosi uwagi, wobec braku uwag, poddała pod głosowanie:

Głosowano w sprawie:

Przyjęcie protokołu nr 37 z dnia 8 grudnia 2021 r.

Wyniki głosowania

ZA: 8, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne:

ZA (8)

Hanna Białas, Grażyna Filipowicz, Małgorzata Lipczyńska, Halina Mińczuk, Ewa Odulińska, Marek Piasecki, Sławomir Wołkowiecki, Elżbieta Kozakiewicz

Ad 4.

Informacja dotycząca opieki nad osobami bezdomnymi w okresie zimowym - temat wynika z planu pracy (ww. informacja stanowi załącznik do nin. protokołu).

Przewodnicząca komisji Ewa Odulińska w nawiązaniu do przedstawionej informacji pisemnej, poprosiła o wprowadzenie Wojciecha Jagiełło, zastępcę prezydenta miasta Kędzierzyn-Koźle oraz otworzyła dyskusję.

Wojciech Jagiełło, zastępca prezydenta miasta Kędzierzyn-Koźle, poinformował, że radni otrzymali informację pisemną, przygotowaną przez instytucje MOPS i Straż Miejska, wskazującą jaki dużo działań pomocowych jest podejmowanych na rzecz osób bezdomnych. W lecie bezdomni radzą sobie dobrze, lecz w okresie zimy instytucje podejmują najwięcej działań szczególnie kiedy zimy są bardzo ostre. Zawsze jest problem z bezdomnymi, którzy nadużywają alkoholu, gdyż ci bezdomnych nie chcą skorzystać z oferowanej pomocy. Gmina ma czynną umowę z Monarem - Markotem, bezdomni mają zapewnioną pomoc. W celu izolacji w związku z przeprowadzaniem testów na COVID oraz w oczekiwaniu na wynik, było i jest zapewnione pomieszczenie dodatkowe, lecz niewiele osób z tego pomieszczenia skorzystało.

Przewodnicząca komisji Ewa Odulińska podsumowała, że pomimo zimy, chłodu i mrozu, bezdomni nie chcą skorzystać z oferowanej im pomocy. Ponieważ muszą być trzeźwi, aby skorzystać z pomocy w ośrodku. Przykre jest, że wybrali inny sposób na życie. Lecz jeżeli zechcą skorzystać z pomocy to ją uzyskają i otrzymają. W różny sposób przygotowują się do zimy, szukają schronienia w altankach działkowych, występują do MOPS z wnioskiem o przydział węgla.

Agata Morkis, dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie Koźlu wyjaśniła, że Straż Miejska, Policja i Steet workerzy oraz pracownicy MOPS na bieżąco monitorują sytuację osób bezdomnych. Osobom mieszkającym w altankach działkowych, są przyznawane zasiłki na opał, są wyposażeni w piecyki bądź kozy i dobrze funkcjonują w czasie mrozów. Osoby które przebywają w miejscach nie ogrzewanych, w czasie mrozu sami szukają pomocy i otrzymują skierowanie do Monaru-Markotu. W mroźne bezdomni są monitorowani na bieżąco.

Przewodnicząca komisji Ewa Odulińska podsumowała, że komisja zapoznała się i przyjęła ww. informację.

Ad 5.

Opinia komisji do wniosku złożonego przez najemcę lokalu w sprawie zmiany rodzaju najmu lokalu przeznaczonego do najmu socjalnego na lokal wynajmowany na czas nieoznaczony (PMS.7142.5.5.2021 wniosek stanowi załącznik do nin. protokołu).

Przewodnicząca komisji Ewa Odulińska poinformowała, że komisja otrzymała szczegółowo opisany wniosek w sprawie zmiany rodzaju najmu lokalu przeznaczonego do najmu socjalnego na lokal wynajmowany na czas nieoznaczony w nawiązaniu do przedstawionej informacji pisemnej, otworzyła dyskusję, nikt nie zgłosił udziału do dyskusji, poddała pod głosowanie ww. wniosek.

Głosowano w sprawie:

Opinia komisji do wniosku złożonego przez najemcę lokalu w sprawie zmiany rodzaju najmu lokalu przeznaczonego do najmu socjalnego na lokal wynajmowany na czas nieoznaczony (PMS.7142.5.5.2021)..

Wyniki głosowania

ZA: 8, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne:

ZA (8)

Hanna Białas, Grażyna Filipowicz, Elżbieta Kozakiewicz, Małgorzata Lipczyńska, Halina Mińczuk, Ewa Odulińska, Marek Piasecki, Sławomir Wołkowiecki

Komisja jednogłośnie 8 głosów „za” pozytywnie zaopiniowała ww. wniosek.

Ad 6.

Raport z badań ankietowych dot. szacowania liczby problemowych użytkowników narkotyków, alkoholu na terenie Kędzierzyna-Koźła oraz używania substancji psychoaktywnych przez młodzież w wieku 14-17 lat z terenu Kędzierzyna-Koźła (ESPAD) – przedstawia Pracownia Badań i Inicjatyw Społecznych (materiał został przedstawiony komisji w formie prezentacji).

Komisja wysłuchała bardzo interesującej prelekcji oraz zapoznała się z prezentacją przedstawioną przez Pana Janusza Sierosławskiego z Pracowni Badań i Inicjatyw Społecznych z Warszawy dot. używania narkotyków, alkoholu przez młodzież na terenie Kędzierzyna-Koźła

oraz używania substancji psychoaktywnych przez młodzież w wieku 14-17 lat z terenu Kędzierzyna-Koźła (ESPAD). Wskazany problem podlega znacznej dynamice, badania przeprowadzono w 2008, 2012 oraz w 2021 r.

Cel badań:

- Ocena rozmiarów zjawiska używania substancji psychoaktywnych wśród młodzieży szkolnej;
- Identyfikacja i pomiar czynników wpływających na rozmiary zjawiska, zarówno po stronie popytu jak podaży;
- Śledzenie trendów w zakresie używania substancji przez młodzież oraz czynników warunkujących to zjawisko;

Przedmiot badań

- Rozpowszechnienie picia napojów alkoholowych;
- Wzory picia alkoholu;
- Rozmiary zjawiska nietrzeźwości;
- Rozpowszechnienie używania substancji nielegalnych;
- Ocena dostępności substancji legalnych i nielegalnych;
- Postawy wobec różnych substancji psychoaktywnych;
- Wybrane wyniki jako przedmiot prezentacji;
- Używanie substancji psychoaktywnych staje się udziałem młodzieży już w ósmej klasie szkoły podstawowej;
- Spadek wskaźników palenia tytoniu, a także jego dostępności;
- Zmniejszanie się rozpowszechnienia picia napojów alkoholowych;
- Proces wyrównywania różnic związanych z płcią w rozpowszechnianiu palenia i picia napojów alkoholowych;
- Używanie marihuany lub haszyszu wykazuje tendencję spadkową zwłaszcza wśród piętnasto-szesnastolatków;
- Niejednoznaczne zmiany w zakresie.

W kontrolach dot. chłopców palenie tytoniu w czasie ostatnich 30 dni jest bardziej rozpowszechnione niż na poziomie kraju, ponadto w starszej grupie badanych także palenie ponad 10 papierosów dziennie. Także uczennice szkół, zarówno z młodszej grupy badanych, jak i ze starszej, częściej deklarowały palenie w czasie ostatnich 30 dni niż ich rówieśnice z próby ogólnopolskiej. W 2019 roku zapytano uczniów o używanie **e-papierosów**. Okazało się ono bardziej rozpowszechnione wśród uczniów klas trzecich niż w grupie pierwszoklasistów, jeśli chodzi o używanie kiedykolwiek w życiu (odpowiednio 66,3% i 57,6%). W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem uczniowie z obu grupach badanych sięgali po e-papierosy w tym samym odsetku – 29,6%. W porównaniu z próbą ogólnopolską, uczniowie podobnie często deklarowali używanie e-papierosów kiedykolwiek w życiu, jak ich rówieśnicy z populacji generalnej. W obu badaniach chłopcy w wyższym odsetku niż dziewczęta deklarowali używanie e-papierosów. W porównaniu do próby ogólnopolskiej, jedyną różnicą jest niższe odsetki używających w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem. Prawidłowość ta ujawnia się zarówno wśród chłopców, jak i wśród dziewcząt.

Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa. Próby picia ma za sobą 78,5% uczniów z młodszej kohorty i 95,9% uczniów ze starszej.

Wyniki te zdają się wskazywać na kontynuację procesu wyrównywania różnic we wzorach picia między dziewczętami i chłopcami, który wiązać można z procesem emancypacji dziewcząt. Picie alkoholu w naszej kulturze, to raczej domena mężczyzn. Wśród dorosłych mieszkańców naszego kraju spotykamy znacznie więcej niepijących kobiet niż mężczyzn abstynentów. Wśród 22 nastolatków proporcje te są wyrównane, a ostatnio to dziewczęta częściej niż chłopcy deklarują picie napojów alkoholowych.

Każdy z typów napojów jest bardziej popularny wśród uczniów starszych w porównaniu z młodszymi. Wódkę piło, co najmniej raz w ciągu ostatnich trzydziestu dni, 37,0% pierwszoklasistów i znacznie więcej, bo 69,1% trzecioklasistów. Picie piwa zdarzyło się w tym czasie 42,8% pierwszoklasistów i 69,0% uczniów ze starszej grupy badanych. Wino piło 28,9% pierwszoklasistów oraz 52,0% trzecioklasistów. Rozpowszechnienie picia piwa w obu grupach badanych jest zauważalnie niższe w porównaniu do całego kraju. W przypadku wina i wódki natomiast rozpowszechnienie jest większe niż średnio w kraj.

Wielkości spożycia przy jednej okazji piwa, wina i wódki oraz dwóch obecnych już od jakiegoś czasu na naszym rynku napojów alkoholowych.

Szczególnie niebezpieczne dla zdrowia młodego człowieka, jak również dla porządku publicznego, jest picie w znacznych ilościach, a szczególnie prowadzących do silnego upijania się. Kwestię nietrzeźwości badano przy użyciu pytania, w którym nietrzeźwość została zdefiniowana poprzez wskaźniki behawioralne (zataczanie się, bełkotanie, utrata pamięci).

Używanie innych substancji psychoaktywnych Do szerokiej grupy innych niż alkohol i tytoń substancji psychoaktywnych należą takie substancje legalne jak leki uspokajające i nasenne, leki przeciwbólowe, czy substancje wziewne oraz szeroka gama substancji nielegalnych. Pod pojęciem substancji nielegalnych rozumiemy tu substancje, których produkcja i obrót nimi są czynami zabronionymi przez prawo. W języku publicystyki substancje te często nazywane są **narkotykami** są to Marihuana lub haszysz; Substancje wziewne; Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza; Leki przeciwbólowe w celu odurzenia się; Amfetamina; Metamfetamina; LSD lub inne halucynogeny; Crack; Kokaina; Relewin; Heroina; Ecstasy; Grzyby halucynogenne, GHB, Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki, Alkohol razem z tabletkami, Sterydy anaboliczne, Alkohol razem z marihuana lub haszyszem.

W obu grupy badanych na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia eksperymentowania znajdują się marihuana i haszysz (23,9% wśród uczniów klas młodszych i 46,6% w starszej grupie), a na drugim leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza (14,5% wśród uczniów klas młodszych i 20,5% w starszej grupie).

Problem „dopalaczy” (smart drugs, legal highs) pojawił się w Europie w połowie poprzedniej dekady. W Polsce zaczął narastać w ostatnich latach. Problem dopalaczy rozwijał się na styku świata substancji legalnych i nielegalnych. „Dopalacze” oferowane są w większości krajów europejskich, a także w Internecie. Wszędzie problem ten jest przedmiotem troski władz i zaniepokojenia społecznego. Nasza wiedza na temat dopalaczy jest wyrywkowa, zarówno na wymiarze farmakologicznym, jak społeczno-kulturowym. Brak nawet precyzyjnej naukowej definicji „dopalaczy”. „Dopalacze” określić można jako preparaty zawierające w swym składzie substancje psychoaktywne nie objęte kontrolą prawną. Niektóre z nich są pochodzenia roślinnego, inne – syntetycznego. Dopalacze w zasadzie cieszą się statusem legalności – jednak obrót nimi odbywa się na zasadach pewnego wybiegu, stanowi ominięcie prawa. W Polsce dopalacze jeszcze do października 2010 r. sprzedawane były jak produkty kolekcjonerskie, w innych krajach sprzedawane bywają jako kadełka, sole do kąpieli, odświeżacze powietrza, itp. Z używaniem „dopalaczy” wiąże się wiele zagrożeń. Są to nowe, nieprzebadane substancje przyjmowane wedle nowych nierozpoznanych wzorów. W efekcie brak doświadczeń z tymi substancjami u użytkowników zwiększa ryzyko powikłań. O niektórych z tych substancji można przypuszczać, że są bardziej niebezpieczne niż ich nielegalne odpowiedniki, inne mogą się okazać całkiem niegroźne. W 2010 r., szpitale raportowały liczne przypadki zatrucia, w tym śmiertelnych. Zgłaszały też trudności w niesieniu pomocy osobom, które przedawkowały dopalacze ze względu na trudny do określenia obraz toksykologiczny. Z drugą falą takich przypadków mieliśmy do czynienia w 2015 r. Zarówno uczniowie z młodszej jak i starszej kohorty wchodzili w posiadanie „dopalaczy” poprzez ich zakup w innym miejscu niż sklep i Internet (odpowiednio 3,8% i 5,3%). W sklepie te substancje kupiło 2,1% młodszych i 2,4% starszych uczniów. Z kolei na zakup w Internecie zdecydowało się 1,6% piętnasto-szesnastolatków i 2,1% siedemnasto-osiemnastolatków.

Motywy picia alkoholu przez młodzież (15- 16 lat) Pomaga bawić się na imprezie, pomaga, gdy czujesz się przygnębiony lub nerwowy, żeby poprawić zły nastrój, lubię czuć się w ten sposób by, żeby być na haju. Dzięki temu spotkania towarzyskie są bardziej zabawne dopasować się do grupy, uatrakcyjnić imprezy i uroczystości, żeby zapomnieć o swoich problemach, to jest fajne, żeby być lubianym, żeby nie czuć się pominięty.

W przeważającej większości badani nie mieli problemów z oceną dostępności napojów alkoholowych. Najczęściej proponowanym młodzieży środkiem jest bez wątpienia alkohol. Z propozycjami dotyczącymi substancji nielegalnych spotykają się mniej liczne frakcje badanych i stosunkowo najczęściej dotyczą one przetworów konopi.

Ryzyko związane z używaniem substancji psychoaktywnych w opiniach badanych. Używanie substancji psychoaktywnych, zarówno legalnych, takich jak napoje alkoholowe czy tytoń, jak i nielegalnych, takich jak narkotyki, niesie za sobą ryzyko pojawienia się szkód zdrowotnych i społecznych. Ryzyko to jest szczególnie duże, gdy po te substancje sięgają ludzie bardzo młodzi, nie świadomi tego, co może im grozić. Pewne znaczenie profilaktyczne może tu mieć wiedza na temat wielorakich niebezpieczeństw związanych z ich używaniem. Nie tylko dlatego, że uświadomienie sobie ryzyka skłaniać powinno do ograniczania konsumpcji, ale również dlatego, że stwarza ono szansę zadbania o jak największe zminimalizowanie niebezpieczeństwa powikłań.

Rodzice a używanie substancji przez młodzież . Wśród różnych instytucji odpowiedzialnych za wychowanie młodego pokolenia najważniejsza rola zdaje się przypadać rodzinie. Także w kwestii używania substancji rodzina, a szczególnie rodzice, mogą mieć decydujący wpływ. Przyzwolenie ze strony rodziców lub brak zainteresowania stosunkiem dzieci do alkoholu i innych substancji może sprzyjać ich używaniu przez młodych ludzi a odpowiednio realizowana strategia wychowawcza może zapobiec podejmowaniu i ponawianiu doświadczeń z substancjami. Doniosłość profilaktycznej roli rodziny podkreślana była przez większość dorosłych badanych w ogólnopolskich badaniach ankietowych zrealizowanych w 2002 r. z inicjatywy Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii i Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz powtórzonych w 2006 r. i 2010 r. przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii. W badaniu ESPAD zapytano respondentów o zasady, które panują w ich domach odnoszące się do spędzania czasu wolnego (tabela 73). W ocenie ponad połowy respondentów zarówno z młodszej jak i z starszej kohorty ich rodzice bardzo rzadko bądź prawie nigdy nie określali ścisłych zasad co mogą robić w domu (odpowiednio 50,2% i 51,8%) lub poza nim 93 (odpowiednio 50,8% i 61,7%). Natomiast rodzice w większości, co najmniej często, wiedzą z kim ich dzieci spędzają wieczory (73,6% wśród uczniów młodszych oraz 73,6% wśród uczniów starszych) oraz gdzie je spędzają (74,0% w młodszej kohorcie i 75,4% w starszej kohorcie). Większość uczniów może, przynajmniej często, łatwo pożyczyć pieniądze od rodziców (62,9% wśród pierwszoklasistów i 65,0% wśród trzecioklasistów), bądź dostać je w podarunku (50,3% w młodszej grupie badanych i 48,5% w starszej grupie).

Kolejna badana kwestia dotyczy symptomów nadmiernego korzystania z mediów społecznościowych, takich jak Twitter, Facebook czy Skype.

W młodszej grupie 46,4% badanych twierdzi, że spędza za dużo czasu w tych mediach, około 43,5% jest zdania, że ich rodzice uważają, że poświęca na tą 102 aktywność za dużo czasu. Co siódmy (16,4%) ma zły humor, jeśli nie ma dostępu do tych mediów.

Uczniowie zostali także zapytani o symptomy nadmiernego korzystania z gier na urządzeniach elektronicznych, takich komputer, smartfon, konsola. W młodszej grupie 20,2% badanych jest zdania, że ich rodzice uważają, że poświęcają na tą aktywność za dużo czasu, 14,4% badanych twierdzi, że spędza za dużo czasu na graniu w gry, a 8,7% badanych ma zły humor, jeśli nie ma dostępu do tych gier. W starszej grupie analogiczne odsetki lokują się na nieco niższym poziomie.

Gry hazardowe, sektor gier i zakładów wzajemnych w Polsce obejmuje takie formy działalności jak: loterie pieniężne, gry liczbowe, zakłady wzajemne, salony gry bingo, kasyna,

salony gry na automatach, punkty gry na automatach o niskich wygranych. Gry hazardowe uprawiać można w Internecie oraz poprzez uczestnictwo w loteriach SMS. W porównaniu do innych problemów społecznych, hazardowi i problemom z nim związanym poświęca się niewiele uwagi w debacie publicznej. Hazard patologiczny, czyli uzależnienie od gier, w powszechnej opinii uznawane jest za stosunkowo marginalne zjawisko dotyczące niewielkiej liczby dorosłych mężczyzn. Hazard problemowy i patologiczny prowadzi do różnego rodzaju problemów zarówno u samych graczy, jak i u ich rodzin oraz najbliższego środowiska społecznego. Szeroka oferta różnego rodzaju form gier hazardowych skłania do postawienia pytania o rozpowszechnienie uprawiania gier, które z czasem mogą doprowadzić do problemu hazardu.

Formy spędzania czasu wolnego. Dane na temat popularności różnych form spędzania czasu wolnego przez młodzież, W obu kohortach niemal wszyscy badani spędzają czas używając Internetu dla przyjemności. Zdecydowana większość z nich robi to prawie codziennie (98,9% pierwszoklasistów i 99,3% trzecioklasistów). Trzy inne bardzo popularne formy spędzania czasu wolnego, to aktywne uprawianie sportu, chodzenie ze znajomymi do centrum handlowego oraz wychodzenie wieczorem z przyjaciółmi. Do każdej z nich przyznaje się ponad 90% badanych w każdej z kohort, chociaż odsetki robiących to prawie codziennie są znacznie niższe. Wśród pierwszoklasistów 34,3% uprawia sport prawie codziennie, 20,9% prawie codziennie chodzi ze znajomymi do centrum handlowego, a 16,1% prawie codziennie wychodzi wieczorem z przyjaciółmi. W starszej kohorcie 25,5% prawie codziennie uprawia sport, a 15,2% prawie codziennie chodzi ze znajomymi do centrum handlowego, zaś 11,5% wychodzi wieczorem z przyjaciółmi. Uprawiane hobby to kolejna forma spędzania czasu wolnego bardzo popularna zarówno wśród pierwszoklasistów, jak i trzecioklasistów. Oddaje się hobby 85,3% pierwszoklasistów oraz 84,2% trzecioklasistów. Wysoką pozycję w rankingu form spędzania wolnego czasu mają gry komputerowe – 83,6% pierwszoklasistów i 78,1% trzecioklasistów zadeklarowało granie w te gry, a 23,3% oraz 20,4% spędza czas w ten sposób prawie codziennie. Mniejszą popularnością wśród młodzieży cieszy się czytanie książek dla przyjemności (w młodszej kohorcie – 74,6%, w tym 10,1% prawie codziennie, oraz w starszej kohorcie – 74,9%, w tym 9,1% prawie codziennie). Najrzadziej badani przyznawali się do grania na automatach – 18,9% uczniów z młodszej kohorty oraz 15,3% ze starszej. Prawie codzienne granie raportowało tylko 1,1% badanych pierwszoklasistów oraz 1,4% uczniów klas trzecich.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Wyniki badania ESPAD zrealizowanego w 2019 r. skłaniają do sformułowania kilku wniosków i rekomendacji. Młodzież wedle wyników badania jawi się jako zagrożona przez legalne substancje psychoaktywne. Rozpowszechnienie picia alkoholu wśród badanych, zwłaszcza w młodszej grupie, wciąż nie spełnia postulatów abstynencyjnego paradygmatu profilaktyki adresowanej do niepełnoletnich. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych powinno zatem stanowić bezwzględny priorytet. Wysoki poziom dostępności napojów alkoholowych w opiniach uczniów młodszych, chociaż nie najwyższy w porównaniu do innych badanych miast, skłania do zwrócenia baczej uwagi na kwestie sprzedaży alkoholu niepełnoletnim. Zintensyfikowanie działań kontrolnych w tym zakresie wydaje się koniecznym uzupełnieniem działań profilaktycznych skierowanych na ograniczanie popytu na napoje alkoholowe wśród młodzieży. Znaczne rozmiary grup silnie zaangażowanych w używanie substancji skłaniają do przemyślenia na nowo priorytetów w strategii prewencyjnej. Zastanowienia wymaga kwestia oferty dla młodych ludzi używających względnie często substancji nielegalnych lub pijących często, w ilościach prowadzących do nietrzeźwości. Wielu z nich nie uda się przekonać do zmiany tego stylu życia, konieczne wydaje się, zatem zadbanie o minimalizację szkód, do jakich to może prowadzić. Tendencja do względnie liberalnego podejścia do przetworów konopi, czy przekonania o mniejszym ryzyku szkód związanych z ich używaniem niż w przypadku takich narkotyków jak amfetamina, czy ecstasy pokazuje kierunki myślenia

młodzieży na ten temat. Wydaje się, że warto przemyśleć przekaz profilaktyczny, szczególnie o charakterze edukacyjnym, pod kątem przystawalności do doświadczeń, postaw i przekonań młodych ludzi. Oceny dostępności „dopalaczy” formułowane przez uczniów ze starszej kohorty są nie tylko wyższe od ogólnopolskich, ale także od analogicznych ocen formułowanych przez uczniów z większości innych miast objętych badaniem. Szczególnym wyzwaniem jest znaczne rozpowszechnienie palenia tytoniu i picie alkoholu przez dziewczęta. Wyniki uzyskane w 2019 r. potwierdziły skalę potrzeb w zakresie profilaktyki alkoholowej oraz tytoniowej adresowanej do dziewcząt. Znaczna część wskaźników picia alkoholu i palenia tytoniu u dziewcząt jest podobna do notowanej u chłopców lub nawet większa. Tradycyjnie zarówno picie, jak palenie należały do męskich atrybutów. Zmiany obyczajowe jakich doświadczamy w ostatnich dziesięcioleciach zdają się kwestionować tę zasadę. W efekcie rodzi to nowe zagrożenia, na które odpowiedzią powinno być opracowanie programów profilaktycznych uwzględniających specyfikę dziewcząt jako adresatów.

Badanie ESPAD pozwoliło na pomiar czynników chroniących i czynników ryzyka używania substancji psychoaktywnych przez młodzież.

Jednym z podstawowych czynników ryzyka sięgnięcia przez nastolatka po substancje psychoaktywne jest ich wysoka dostępność. Brak dostępu do substancji ma walor chroniący. Większość nastolatków, jest zdania, że nabycie alkoholu jest bardzo łatwe lub dość łatwe. Ograniczanie dostępności alkoholu, to jedna z najbardziej obiecujących strategii ograniczania problemów alkoholowych o najlepiej udokumentowanej skuteczności. Nadal utrzymuje się dość wysoki poziom dostępności substancji nielegalnych, wśród których najwyższym poziomem wyróżniają się przetwory konopi. Największe ryzyko po stronie podaży substancji stwarza ekspozycja na propozycje. Osoby, które spotykają się z takimi propozycjami są narażone na zwiększone ryzyko. Wyniki badania sugerują, że jeśli w grę wchodzi napoje alkoholowe, to w ostatnich latach mamy do czynienia z poprawą pod tym względem. W obszarze substancji nielegalnych zwraca uwagę znaczna ekspozycja nastolatków na nielegalny alkohol. Jednym z czynników ryzyka po stronie popytu na substancje psychoaktywne jest obracanie się w kręgach użytkowników takich substancji. Zwłaszcza gdy kontakty towarzyskie lub przyjacielskie ograniczają się do osób, które palą tytoń, piją alkoholu lub używają narkotyków ryzyko przejęcia takiego wzoru zachowań jest dość wysokie. Zdecydowana większość badanych ma wśród swoich przyjaciół osoby palące tytoń oraz osoby pijące napoje alkoholowe. Znaczna część starszej młodzieży przyjaźni się z użytkownikami marihuany lub haszyszu. Osoby te eksponowane są na dyfuzję wzorów kulturowych dalekich od standardów abstynencji. Innym czynnikiem wpływającym na zachowania w obszarze substancji psychoaktywnych są przekonania o ryzyku konsekwencji zdrowotnych oraz innych szkód związanych z ich używaniem. Można założyć, iż w przypadku większości młodzieży przekonanie co do dużego ryzyka szkód w wyniku używania substancji będzie sprzyjać ich unikaniu, zaś przekonaniu o ich nieszkodliwości będzie sprzyjać podejmowaniu decyzji o sięganiu po nie. W tym sensie przekonania te stanowią czynnik ryzyka, bądź być czynnikiem chroniącym.

Młodzież zdaje się prawidłowo identyfikować poziom zagrożenia związany z różnymi wzorami używania substancji psychoaktywnych, chociaż niepokój może budzić niedocenianie ryzyka związanego z używaniem przetworów konopi.

Ważnym czynnikiem chroniącym młodzież przed picciem napojów alkoholowych są prawidłowe postawy rodzicielskie, a w szczególności brak przyzwolenie na picie napojów alkoholowych, przynajmniej do czasu osiągnięcia pełnoletności. Około połowy pierwszoklasistów nie spotyka się ze strony swoich rodziców jednoznacznym zakazem picia alkoholu. Wyniki badania wskazują zatem na potrzebę edukacji rodziców w tym zakresie. Według ostatniego badania Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii i Kantar Polska z 2018 roku w populacji generalnej marihuana była najczęściej używanym narkotykiem z odsetkiem 12,1%. Do jej zażywania przyznało się 7,8% badanych w wieku 15-34 lata (2018 rok). Natomiast w całej badanej populacji (15-64 lata) wyższy odsetek odnotowano wśród mężczyzn – 16,4% niż wśród kobiet – 7,7% (infografika 1.3).

Największy odsetek osób, które podejmowały leczenie zgłaszały problemy z marihuaną jako przyczynę rozpoczęcia leczenia z powodu uzależnień. Drugą substancją, z powodu której osoby podejmowały leczenie, jest amfetamina. Jest ona o wiele rzadziej używana w populacji generalnej.

System leczenia osób uzależnionych od narkotyków Zgodnie z art. 26 pkt. 5 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, świadczenia w zakresie leczenia, rehabilitacji i reintegracji są udzielane osobie uzależnionej bezpłatnie, niezależnie od jej miejsca zamieszkania w kraju. Udzielanie świadczeń zdrowotnych osobom uzależnionym od narkotyków odbywa się na podstawie dostępu do sieci placówek ambulatoryjnych i stacjonarnych, które posiadają status publicznych lub niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej. Podstawowym ogniwem pierwszej interwencji i pomocy psychologicznej są placówki ambulatoryjne, przede wszystkim poradnie profilaktyki i leczenia uzależnień. Placówki stacjonarne w większości zlokalizowane są poza obszarami miejskimi i realizują programy leczniczo-rehabilitacyjne, opierając się na modelu społeczności terapeutycznej. W Polsce, według ostatnich danych Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii opublikowanych w VIII edycji informatora „Narkomania – gdzie szukać pomocy?” działa 76 ośrodków stacjonarnych oraz 212 placówek ambulatoryjnych. Ponadto świadczenia dla osób uzależnionych od narkotyków udzielają: oddziały detoksykacyjne, dzienne ośrodki leczenia uzależnień, oddziały leczenia uzależnień w strukturach szpitala, programy redukcji szkód, oddziały terapeutyczne dla osób uzależnionych w zakładach karnych oraz programy reintegracji społecznej. Wybrane ośrodki świadczą także usługi dla pacjentów z podwójną diagnozą.

Przedmiot wywiadu:

- wzory używania narkotyków;
- problemy związane z narkotykami;
- zaopatrzenie w narkotyki i funkcjonowanie nielegalnego rynku narkotyków;
- sytuacja życiowa;
- reakcje społeczne;
- ocena systemu pomocy i postulowane kierunki rozwoju;
- substancje psychoaktywne w opinii badanych.
- Anonimowość i poufność zebranych danych.
- Badani byli informowani o celu badania, dobrowolności udziału oraz zasadach anonimowości i poufności
- Wszystkie informacje o respondentach oraz osobach wskazanych do dalszych badań były zapisywane z zachowaniem anonimowości
- Jeśli zapisywane były imiona, nazwiska lub adresy w celu nawiązania kontaktu, zawsze przechowywane było osobno
- Osobiste bezpieczeństwo wykonawców wywiadów
- Wykonawcami wywiadów były osoby doświadczone w kontaktach z narkomanami
- Wykonawcy wywiadów byli informowani o zasadach bezpieczeństwa
- W Kędzierzynie-Koźlu w 2021 r. wyróżnić można następujące trzy wzory problemowego używania narkotyków
- Używanie tylko przetworów konopi
- Używanie narkotyków syntetycznych, czemu towarzyszy zwykle także używanie przetworów konopi, a także niekiedy kokainy
- Używanie opioidów
- Nowe substancje psychoaktywne nie cieszą się uznaniem, ale używa się ich w sytuacjach braku tradycyjnych narkotyków.

Problemy związane z narkotykami

- Wypadki
- Problemy psychiczne
- Zaburzenia kontroli zachowania prowadzące do przemocy
- Narażenie na przemoc
- Problemy z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości
- Samobójstwa i próby samobójcze
- Problemy ze szkołą
- Problemy rodzinne
- Transmisja międzypokoleniowa
-

Zaopatrzenie w narkotyki

- Narkotyki są zdaniem respondentów szeroko dostępne, zwłaszcza „dopalacze”
- Rynek narkotyków w mieście ma charakter zamknięty, („narkotyki na telefon lub Internet”).
- Dystrybucja narkotyków odbywa się za pośrednictwem sieci rozproszonej (okazjonalni dilerzy).
- Korzystanie ze stałego dilerza – większy poziom bezpieczeństwa, lepsze ceny
- Własna hodowla marihuany na swoje potrzeby
- Zdobywanie recept na leki psychoaktywne
- Tworzenie własnych mieszanek narkotyków
- Zakupy w Czechach – większa dostępność, mniej restrykcyjne prawo.

Ceny narkotyków w 2021 r.

	Mniejsze ilości	Większe ilości
Marihuana	1 gram – 30-50 zł	1 gram – 20-30 zł
Amfetamina	1 gram – 40-100 zł	Brak danych
Metamfetamina	1 gram – 70-120 zł	Brak danych
Tabletki	1 sztuka – 3-5 zł	Paczka -12 zł
Kokaina	1 gram – 200-300 zł	Brak danych
Dopalacze	dziątka – 20-30 zł	Brak danych

Sytuacja życiowa

- Powierzchowe kontakty społeczne, często ograniczone do kręgów użytkowników narkotyków
- Sytuacja życiowa większości badanych jest trudna (bieda, trudności mieszkaniowe)
- Zwykle trudna sytuacja rodzinna, deficyt więzi rodzinnych
- Narkotyki, jako sposób prób adaptacji – w efekcie pogłębiają istniejące wcześniej problemy
- Nielegalne lub co najmniej nieakcentowane społecznie sposoby finansowania używania narkotyków (kradzieże, handel narkotykami, żebranie)

Podsumowanie wyników

- Liczbę problemowych użytkowników narkotyków w mieście w 2020 r. szacować można na ok. 140-220 osób. Kolejne badania: 2008, 2012 i 2021 ujawniają trend spadkowy liczby problemowych użytkowników narkotyków;
- Główne rysy problemu narkotyków w mieście:
- dominacja przetworów konopi;
- obecność narkotyków syntetycznych (dopalacze);
- relatywnie niski, chociaż zwiększający się, poziom marginalizacji społecznej;
- Z wypowiedzi badanych wyłania się obraz znacznej dostępności narkotyków w mieście, przynajmniej przetworów konopi i narkotyków syntetycznych;
- Badani nie są zbyt dobrze zorientowani w ofercie pomocy adresowanej do użytkowników narkotyków, ale też w większości nie odczuwają potrzeby leczenia.

Wnioski i rekomendacje

- Należy zadbać o lepszą informację na temat istniejącej oferty leczenia i dotrzeć z nią w większym stopniu do potencjalnych odbiorców.
- Aktualny pozostaje postulat przeorientowania pracy palcówki leczenia i pomocy na aktywne formy poszukiwania klientów.
- Warto też pomyśleć o rozpropagowaniu wśród użytkowników przetworów konopi, nowoczesnych programów takich jak CANDIS, czy Fred Goes Net.
- Potrzeba działań z zakresu redukcji szkód.

Przewodnicząca komisji Spraw Społecznych Ewa Odulińska otworzyła dyskusję.

Radny Marek Piasecki w nawiązaniu do przedstawionego materiału wskazał, że problem pojawia się ok. ósmej klasy szkoły podstawowej, jest to niepokojące zjawisko, któremu jego zdaniem powinno się zapobiegać. Gmina w swoich działaniach obejmuje tylko uczniów szkoły podstawowej i należy się zastanowić jakie dodatkowe działania należy podjąć, by wpłynąć na zachowania tych uczniów. Powiat zajmuje się uczniami szkoły średniej. Uważa, że należy wspólnie z powiatem wypracować rozwiązania, które przygotowują uczniów klas ósmych do zmiany szkoły i środowiska. Należy zmienić zachowania młodzieży. Gdyż jest to okres bardzo dużego ryzyka.

Przewodnicząca komisji Spraw Społecznych Ewa Odulińska uważa, że zdecydowany wpływ na te działania ma zmiana środowiska, młody człowiek nawet wbrew sobie musi coś zrobić, aby został zaakceptowany przez nowe środowisko. Będą starały się odmówić raz lub dwa ale trzeci raz młoda osoba się skusić. Proponuje prowadzić rozmowy, uświadomić młodym swoją wartość, aby umieli odmówić. Można podjąć ten temat wspólnie z powiatem, gdyż jest dobra współpraca. Uważa, że powinny to być działania wieloletnie, a nawet z roku na rok. Badanie przeprowadza się co kilka lat, aby porównać wyniki.

Radna Małgorzata Lipczyńska wskazała, że okres pandemii, niekorzystnie wpłynął na zachowania wśród rodziców, dzieci i młodzieży. Wyniki poznamy jak pandemia wygaśnie. Nawarstwia się wiele problemów. Również sama pandemia spowodowała niekorzystne działania, spadnie poziom życia wielu rodzin, pojawią się nowe kłopoty szczególnie finansowe, świat się na trochę zatrzymał, rodzice będą częściej odmawiać dzieciom bo ich nie będzie stać. Więc zastępowanie tej frustracji odbywa się w inny sposób, szczególnie wśród uczniów klas ósmych, którym kilka zaburzyło się rytm edukacyjny, wprowadzano wiele zmian, wszystkie problemy się nawarstwiły, w tym lęki, depresje oraz wszystkie inne stany psychiczne z którymi młodzież może sobie nie poradzić. Najczęściej będzie sięgnąć po coś, co wniesie więcej luzu, swobody. Ogromną rolę są wtedy rodzice, którzy będą dla nich autorytetem. Podziękowała, za przybliżenie tematu alkoholowego i narkotykowego.

Przewodnicząca komisji Spraw Społecznych Ewa Odulińska uważa, że najważniejsze są dobre relacje i zachowanie z rodzicami. Podziękowała, za przybliżenie tematu alkoholowego i narkotykowego. Podziękowała panu Januszowi Sierosławskiego z Pracowni Badań i Inicjatyw Społecznych z Warszawy za przygotowaną prezentację i prelekcję.

Wojciech Jagiełło, zastępca prezydenta miasta Kędzierzyn-Koźle, również podziękował, za przygotowane rzetelne materiały.

Ad 7.

Sprawy bieżące i wolne wnioski.

1) Wskazanie przedstawiciela Rady Miasta Kędzierzyn-Koźla do składu komisji rozstrzygającej konkursu ofert na realizację programów polityki zdrowotnej objętych Programem Ochrony Zdrowia na lata 2020-2022.

Komisja wskazała radną **Małgorzatę Lipczyńską** jako przedstawiciela do składu komisji rozstrzygającej konkursu ofert na realizację programów polityki zdrowotnej objętych Programem Ochrony Zdrowia na lata 2020-2022.

2) Kolejny termin komisji został ustalony na 14 lutego 2022 r. o godz.16:00

Ad 8.

Zakończenie obrad.

Przewodnicząca komisji Spraw Społecznych Ewa Odulińska podziękowała za aktywne uczestnictwo w obradach i o godz. 17:43 zamknęła posiedzenie Komisji Spraw Społecznych

Protokolowała

A. Dworaczek

PRZEWODNICZĄCA KOMISJI

Ewa Odulińska (-)